

- ÁRT 1980. Budapest és környéke általános városrendezési terve – Városépítési koncepció 1980. Az FT VB Városrendezési és Építészeti Főosztálya irányításával készítette a Budapesti Városépítési Tervező Vállalat I. Városrendezési és Városgazdasági Irodája, valamint a Városépítési Kutatási Önálló Osztály, Budapest. 131 p.
- Budapest statisztikai évkönyvei 1961–1981. Budapest.
- ÉM BJI 2. Építésügyi Minisztérium, Bondor József miniszter iratai. Magyar Országos Levéltár. Jelzet: XIX-D-6-aa. 2. doboz.
- ÉVM SZLI 200. Építésügyi és Városfejlesztési Minisztérium, Szilágyi Lajos miniszterhelyettes iratai. Magyar Országos Levéltár. Jelzet: XIX-D-6-ee. 200. doboz.
- ÉVM PMI 42. Építésügyi és Városfejlesztési Minisztérium, Padányi Mihály miniszterhelyettes iratai. Magyar Országos Levéltár. Jelzet: XIX-D-6-dd. 42. doboz.
- FT VB. Fővárosi Tanács Végrehajtó Bizottságának jegyzőkönyvei 1960–1970. Budapest Főváros Levéltára. Törzsszám: XXIII–102/A.
- MSZMP BP VB. MSZMP Budapest Párt Végrehajtó Bizottságának jegyzőkönyvei 1960–1980. Budapest Főváros Levéltára. Törzsszám: XXXV.1.a.4.
- MSZMP GB. MSZMP Államgazdasági, majd Gazdaságpolitikai Bizottságának jegyzőkönyvei 1960–1980. Magyar Országos Levéltár, 288f–15-ös őrzési csoport.
- OT ÁI 920. Országos Tervhivatal, Általános Iratok. – Magyar Országos Levéltár. Jelzet: XIX-A-16-a. 920. doboz.
1970. évi népszámlálás, 22a kötet. – Központi Statisztikai Hivatal, Budapest.

**Aubert Antal (szerk.): A térségi turizmuskutatás és tervezés módszerei, eredményei.** – Dialóg Campus Kiadó, Pécs, 392 old.

A krónikások a 2007. évet minden bizonnyal a magyarországi turizmusföldrajz történetének mérföldköveként fogják aposztrofálni, mivel a Magyarország modern turizmusföldrajza c. elméleti megközelítésű monográfiával párhuzamosan napvilágot látott egy, a gyakorlatot sokoldalúan szolgáló kézikönyv is.

A Pécsi Tudományegyetem Földrajzi Intézetében működő, AUBERT A. által vezetett turizmuskutató műhely legújabb gyöngyszemét vehetik kezükbe azok az olvasók, akik a turizmussal kapcsolatos, térorientált vizsgálatokhoz keresnek fogódzót. Az impozáns kiadvány borítójának keményfedeles volta is jelzi, ez esetben hosszabb távra érvényes tudással szembesülhetnek a turizmus iránt érdeklődő hallgatók, oktatók, kutatók és a praxisban dolgozó szakemberek. AUBERT A. szerkesztésében összeállt egy olyan ismerethalmaz, amely a korábbi évtizedek szakkönyveivel ellentétben nem a „Mi?“, a „Mennyi?“ és a „Hol?“, hanem a „Hogyan?“ kérdésre kíván választ adni. A könyv elsődleges célja annak bemutatása, hogy a geográfia – természetesen más diszciplínákkal karöltve – miként tudja a területi szintű, idegenforgalmi vonatkozású kutatásokat segíteni.

A kötetet népes, neves, ugyanakkor együttműködésre kész szerzőgárda fémjelzi (van olyan alfejezet, amely 8 társszerzővel dicsekedhet). A kiadvány elkészítésében közreműködő szakemberek többsége geográfus (AUBERT A., BERKI M., CSAPÓ J., HEGEDŰS V., SZABÓ G.), de a területfejlesztésben jártas közgazdászok (GONDA T., MÉSZÁROS B.), mérnökök (PÉTERI L., VERES L.), továbbá a bölcsész végzettségű SARKADI E. is hozzájárultak a kötethez. Az iménti felsorolásból is kitűnik, hány fajta kompetenciára volt ahhoz szükség, hogy a

turizmus földrajzi vonatkozású kutatásának gyakorlati problémái komplexen kibontakozhassanak. Az életrajzokat olvasgatva jól kirajzolódik a praxis, a tudás valódi terepen történő kipróbálásának fontossága, így a kézirat alapját képező, OTKA által támogatott kutatás sikerében rendkívül fontos része van a döntés-előkészítés, döntéshozás folyamatait saját bőrükön is kipróbáló szakembereknek.

A 80 színes ábrát és 25 táblázatot tartalmazó könyv három fő fejezetre bontható, ugyanakkor az alfejezetek sokasága és további tagolása segíti az egyes témákban történő eligazodást. Az elméleti kereteket tárgyaló első fejezetben – mintegy kötelező gyakorlatként – a nemzetközi és a hazai turizmuskutatás előzményeinek felvonultatása, valamint a leggyakoribb fogalmak értelmezése mellett a hazai turizmusirányítás üdvöskéje, a desztináció-menedzsment kérdései kerülnek tárgyalásra. A téma teoretikus vonatkozásainak fókuszát jelentő területfejlesztés is meghatározó szerepet kap az első fejezetben, ezen felül a vidéki turizmus sokoldalú értelmezését veszik górcső alá a szerzők. A könyv második fejezete a stratégia fontosságát emeli ki, ahol az olvasó megismerkedhet a területi szintű tervezés fortélyainak filozófiai vetületeivel. Ennek a gyakorlatban való alkalmazásáról a kiadvány harmadik része foglalkozik. Az esettanulmányokat felvonultató záró fejezet a Dunántúl fejlesztési példáin keresztül tárja fel a megvalósítás folyamatait, konkrét projektekbe adva betekintést.

A könyv földrajzi mivoltának egyik igen fontos tanúbizonysága a mondanivaló számtalan színes térképpel történő alátámasztása. A legkülönbözőbb forrásokból származó térképek jól szemléltetik az egyes problémák területi vetületeinek sokszínű feldolgozhatóságát, és mintaként szolgálnak az elkövetkezendő kutatásokhoz. A kiadvány másik erőssége a modellek gyakori alkalmazása. Ezek a valóságot leképező folyamatábrák az adott viszonyokra igazítva az ország bármely térségben eredményes hasznosíthatók. A szerzőknek sikerült elkerülniük, hogy a szakkönyv adathalmazok sokaságát tartalmazza, így az elavulás veszélye ebben a tekintetben sem áll fenn.

A recenziót készítő feladata kettős, egyrészt ismertetnie kell az adott kiadvány erőnyeit, másrészt bírálatot kell megfogalmaznia a tartalmi és formai kritériumoknak való megfeleléssel kapcsolatban. A fentiekén túlmenően dicséret illeti az áttekinthetőséget, a jól strukturáltságot, a már-már szellős tördelést, amely tulajdonságok jelentősen elősegítik a könyvben tárgyalta ismeretek taníthatóságát, tanulhatóságát (utóbbihoz a borító dizájnya is kedvet teremt), ugyanakkor furcsa az irodalomjegyzékben tetten érhető aránytalanág. Amíg a könyv egyik társszerzőjének közel 60 publikációja szerepel a mintegy 300 tételt kitevő irodalomban, addig a legmodernebb nemzetközi turizmuselmélet eredményeinek magyarországi elterjesztésében oroszlánrészt vállaló szerzőpáros vasokos, a témát elsősorban a hatások és a menedzsment oldaláról közelítő munkái egyáltalán nem kerülnek említésre. A könyvet ajánlom minden geográfus és turizmus-vendéglátás képzést folytató felsőoktatási intézmény oktatójának, hallgatójának, továbbá az államigazgatás legkülönbözőbb területein a turizmusért dolgozó munkatársaknak, turisztikai tanácsadóknak, akiknek lehetőségük van a geográfiát mint a turizmus egyik alaptudományát segítségül hívni a tervezés során felmerülő kérdések megoldásában.

MICHALKÓ GÁBOR